

Genomgång av högskoleförordningens tillämpbarhet för basåret vid Umeå universitet

Syftet med denna text är att belysa vilka paragrafer i högskoleförordningen som gäller för behörighetsgivande utbildningar, så som Tekniskt-naturvetenskapligt basår vid Umeå universitet, och vilka paragrafer som inte gäller för dessa utbildningar. På följande sidor finns en genomgång av kapitel i högskoleförordningen där de relevanta paragraferna även finns återgivna i sin helhet.

OBS: Tekniskt-naturvetenskapligt basår vid Umeå universitet är en typ av behörighetsgivande utbildning som endast får anordnas av svenska universitet och högskolor. Ett vanligt missförstånd är att regler som gäller för gymnasieskolan eller Komvux skulle gälla för basåret men det finns ingen grund för detta. Den förordning (2018:1519) som reglerar basåret, se nedan, använder aldrig ordet ”gymnasieskola” och innehåller inga hänvisningar till lagar eller förordningar som styr gymnasieskolan, kommunal vuxenutbildning, folkhögskoleutbildningar eller liknande.

Behörighetsgivande och högskoleintroducerande utbildning

Tekniskt-naturvetenskapligt basår (nedan kallat ”basåret”) är ett ettårigt utbildningsprogram vid Umeå universitet som låter studenter med allmän behörighet läsa in särskild behörighet till universitetets utbildningar inom teknik och naturvetenskap. Motsvarande basårsutbildningar finns vid andra svenska högskolor och universitet med tekniska utbildningar.

Basåret är inte en utbildning på grundnivå eller avancerad nivå utan en utbildning på en särskild, behörighetsgivande nivå som vid Umeå universitet kallas ”förutbildningsnivå”. Basåret är en typ av utbildning som får anordnas av svenska universitet och högskolor enligt förordningen (2018:1519) om behörighetsgivande och högskoleintroducerande utbildning. Basåret är en behörighetsgivande utbildning av den typ som anges i 3 § första stycket 2. i förordning (2018:1519), det vill säga en ”utbildning som ger kunskaper motsvarande krav på särskild behörighet som är uppställda för vissa högskoleutbildningar”. Genomgången av högskoleförordningens tillämpbarhet som presenteras nedan gäller endast behörighetsgivande utbildningar av samma typ som basåret.

Högskoleförordningen (1993:100) är inte allmänt tillämpbar på behörighetsgivande utbildningar. Ett av syftena med förordningen (2018:1519) om behörighetsgivande och högskoleförberedande utbildning, som ersatte den tidigare förordningen om behörighetsgivande förutbildning vid universitet och högskolor, var att klargöra vilka regler som gäller för studenter på behörighetsgivande utbildningar. Förordningen (2018:1519) innehåller därför hänvisningar till specifika paragrafer i högskoleförordningen som ska tillämpas på motsvarande sätt för behörighetsgivande utbildningar, så som basåret¹. Detta har även tolkats som att paragrafer i högskoleförordningen som inte explicit hänvisas till i förordningen (2018:1519) därmed inte ska tillämpas för behörighetsgivande utbildningar, så som basåret.

¹ De paragrafer i förordning (2018:1519) som innehåller relevanta hänvisningar till högskoleförordningen är 10, 12 och 14 §§. Notera att det som står under rubriken ”Högskoleförordningens tillämpning” inte är den enda paragrafen som innehåller hänvisningar till högskoleförordningen. Notera även att det finns hänvisningar till högskoleförordningen som inte är relevanta för den typ av behörighetsgivande utbildning som basåret är (utbildning enligt 3 § första stycket 2.).

Genomgång av högskoleförordningen

På följande sidor finns en genomgång av relevanta kapitel i högskoleförordningen med en redogörelse för vilka paragrafer som gäller för basåret och vilka paragrafer som inte gäller för basåret. Paragrafer som gäller för basåret återges i sin helhet. Paragrafer som inte gäller för basåret återges i sin helhet om de bedöms vara relevanta för basåret och om motsvarande regel inte redan finns i förordningen (2018:1519) om behörighetsgivande och högskoleintroducerande utbildning. Vilka paragrafer som är relevanta är en subjektiv bedömning, i denna genomgång har syftet varit att visa exempel på skillnader mellan reglerna som gäller för basåret och reglerna för övriga nybörjarutbildningar vid svenska universitet och högskolor. Genomgången är gjord ur ett lärarperspektiv snarare än ett förvaltningsperspektiv och ska inte ses som en definitiv tolkning.

Följande kapitel i högskoleförordningen innehåller paragrafer som antingen gäller för basåret eller som bedömts vara relevanta för basåret och kapitlen finns därför återgivna i genomgången:

- 1 kap. Allmänna bestämmelser
- 2 kap. Styrelse, rektor och övrig organisation
- 6 kap. Utbildningen
- 7 kap. Tillträde till utbildningen
- 10 kap. Disciplinära åtgärder

Kapitel 3, 4, 5, 8, 9, 11 och 12 i högskoleförordningen innehåller varken paragrafer som gäller för basåret eller paragrafer som bedömts vara relevanta för basåret. Dessa kapitel har därför uteslutits ur genomgången.

Sammanfattning

Nedan sammanfattas några av de viktigaste konsekvenserna av att specifika regler i högskoleförordningen inte gäller för behörighetsgivande utbildningar, så som basåret.

Universitetet kan inte vidta disciplinära åtgärder för studenter på basåret

Att högskoleförordningens regler för disciplinära åtgärder inte gäller för studenter på basåret innebär en stor risk för arbetsmiljöproblem för både personal och för andra studenter. Detta gäller främst de grunder för disciplinära åtgärder som rör störande och hindrande av undervisningen, störande av verksamheten och trakasserier. Se genomgången av 10 kap.

Studenter på basåret har inte rätt till representation

Studenterna på basåret har inte samma rätt att organisera sig och att medverka vid beslut rörande utbildningen som andra studenter vid universitetet. Se genomgången av 1 och 2 kap.

Det saknas reglering av hur omfattningen av studier på basåret ska anges

Studiernas omfattning på basåret anges inte (längre) i termer av högskolepoäng vilket innebär problem för studenterna på basåret när externa aktörer, så som bostadsbolag och CSN, har regler formulerade i termer av högskolepoäng. Se genomgången av 6 kap.

Genomgång av 1 kap. Allmänna bestämmelser

Detta kapitel i högskoleförordningen innehåller regler kring studenthälsovård (1 kap. 11 §), försäkringar (1 kap. 11 a §) och kursvärderingar (1 kap. 14 §) som även gäller för basåret.

Relevanta paragrafer som inte gäller för basåret är 1 kap. 4 § som definierar vad som menas med en student, 1 kap. 7 § som reglerar studenternas rätt att utse representanter inom högskolan och 1 kap. 13 § som reglerar rätten för studentföreningar att använda undervisningslokalerna för sammankomster.

- Att 1 kap. 4§ inte gäller för basåret innebär att studenterna på basåret inte är ”studenter” i högskoleförordningens mening. Detta får konsekvenser för tillämpligheten av andra regler som gäller för studenter vid universitet och högskolor. Det är oklart om en högskolas regler gäller för studenter på basåret om reglerna inte är explicit är skrivna för att inkludera studenter på behörighetsgivande utbildningar, så som basåret.
- Att 1 kap. 7 § inte gäller för basåret innebär att basårsstudenterna inte har samma rätt som andra studenter vid universitetet att vara med och utse representanter till universitetets styrelse, med mera. Detta innebär också att det är oklart huruvida studenter på basåret har rätt att ingå i och representeras av högskolornas studentkårer, eftersom detta är den enda paragraf i högskoleförordningen som hänvisar till studentkårsförordningen (2009:769). Se även kommentar på 2 kap. 14 § nedan.
- Att 1 kap. 13 § inte gäller för basåret innebär att studentföreningar för basårsstudenter inte har samma rätt som andra studentföreningar att använda undervisningslokalerna för sina sammankomster. Det finns idag ingen förening vid Umeå universitet som utslutande består av studenter vid basåret men det finns fall där föreningar som de facto består av studenter vid Umeå universitet har meddelats att de inte får använda universitetets lokaler eftersom föreningens stadgar inte säger att föreningens medlemmar måste vara studenter.

Paragrafer i 1 kap. som gäller för basåret

11 § Högskolorna ska ansvara för att studenterna har tillgång till hälsovård, särskilt förebyggande hälsovård som har till ändamål att främja studenternas fysiska och psykiska hälsa.

Högskolorna ska även ansvara för andra uppgifter av studiesocial karaktär som stöder studenterna i deras studiesituation eller underlättar övergången till arbetslivet samt för att studenterna i övrigt har en god studiemiljö.

11a § En högskola ska ansvara för att studenterna är försäkrade för personskada. Försäkringen ska avse sådan skada som har uppkommit till följd av olycksfall eller framkallats av sådan smitta som avses i 5 § förordningen (1977:284) om arbetsskadeförsäkring och statligt personskadeskydd, om skadan har inträffat i samband med högskoleutbildning i Sverige. Försäkringen ska inte ge rätt till ersättning i den utsträckning studenten har rätt till ersättning med stöd av författning eller kollektivavtal.

UMEÅ UNIVERSITET

Försäkringen ska tecknas genom att Universitets- och högskolerådet för högskolorna träffar en överenskommelse med Kammarkollegiet. Överenskommelsen ska träffas och ändringar i den göras med förbehåll för regeringens godkännande.

- 14 § Högskolan skall ge de studenter som deltar i eller har avslutat en kurs en möjlighet att framföra sina erfarenheter av och synpunkter på kursen genom en kursvärdering som anordnas av högskolan.

Högskolan skall sammanställa kursvärderingarna samt informera om resultaten och eventuella beslut om åtgärder som föranleds av kursvärderingarna. Resultaten skall hållas tillgängliga för studenterna.

Paragrafer i 1 kap. som inte gäller för basåret

1-3 §§ (ej relevant)

- 4 § Med student avses i denna förordning den som är antagen till och bedriver högskoleutbildning, och med doktorand en student som är antagen till och bedriver utbildning på forskarnivå, allt i den utsträckning inte annat anges särskilt.

5-6 §§ (ej relevant)

- 7 § I studentkårsförordningen (2009:769) finns det bestämmelser om hur sådana ledamöter i styrelsen som studenterna enligt 2 kap. 4 § högskolelagen (1992:1434) har rätt att utse, ska utses. I studentkårsförordningen finns det också bestämmelser om hur representanter för studenterna enligt 2 kap. 7 § högskolelagen ska utses.

Förordningen (1992:1299) om ersättning för uppdrag i statliga styrelser, nämnder och råd m.m. ska tillämpas också på de ledamöter i en högskolas styrelse som utses av studenterna.

7a-12 §§ (ej relevant)

- 13 § En högskola är skyldig att låta en demokratiskt uppbyggd förening för studenter vid högskolan använda undervisningslokalerna vid en sammankomst som föreningen anordnar för sina medlemmar, om sammankomsten hålls för upplysning, meningsyttring eller annat liknande syfte eller för framförande av konstnärligt verk. Den som av föreningen har bjudits in för att medverka vid sammankomsten får inte vägras tillträde till möteslokalerna.

Vad som sägs i första stycket skall inte gälla om det är antagligt att det vid sammankomsten kommer att uppstå någon allvarlig ordningsstörning eller inträffa någonting som strider mot lag. Första stycket gäller inte heller om föreningens användning av lokalerna är oförenlig med högskoleverksamhetens behöriga gång eller med högskolans förpliktelser mot tredje man.

15-23 §§ (ej relevant)

Genomgång av 2 kap. Styrelse, rektor och övrig organisation

Detta kapitel i högskoleförordningen innehåller inga paragrafer som gäller för basåret.

Relevanta paragrafer som inte gäller för basåret är 2 kap. 14 § som reglerar studenternas rätt till representation när beslut fattas eller beredning sker inom högskolan.

- Att 2 kap. 14 § inte gäller för basåret innebär att studenter på basåret inte har samma rätt som andra studenter vid universitetet att vara representerade när beslut fattas rörande deras utbildning.

Paragrafer i 2 kap. som inte gäller för basåret

1-13 §§ (ej relevant)

14 § I 2 kap. 7 § högskolelagen (1992:1434) finns det en bestämmelse om studenternas rätt till representation när beslut fattas eller beredning sker.

Om beslut ska fattas eller beredning ska genomföras av en enda person, ska information lämnas till och samråd ske med en studentrepresentant i god tid före beslutet eller slutförandet av beredningen.

Om beslut ska fattas av en grupp av personer enligt 2 kap. 6 § andra stycket högskolelagen, har studenterna rätt att vara representerade med minst tre ledamöter. Antalet studentrepresentanter i en sådan grupp får dock vara färre om det finns särskilda skäl med hänsyn till det totala antalet ledamöter i gruppen.

I övrigt beslutar en högskola själv om sådan rätt till representation för studenterna som avses i första stycket.

15-16 §§ (ej relevant)

Genomgång av 6 kap. Utbildningen

Detta kapitel i högskoleförordningen innehåller regler kring studievägledning (6 kap. 3 §), kurser (6 kap. 13-15 §§), program (6 kap. 16-17 §§), betyg och examination (6 kap. 18, 20-24 §§) som även gäller för basåret.

Relevanta paragrafer som inte gäller för basåret är 6 kap. 2 § som reglerar att studiernas omfattning ska anges i högskolepoäng.

- Att 6 kap. 2 § inte gäller för basåret innebär att det inte finns någon reglering av hur omfattningen av studier på basåret ska anges. Förordningen (2018:1519) om behörighetsgivande och högskoleintroducerande utbildning föreskriver inget annat sätt att ange omfattningen av utbildningen. Dock gäller högskoleförordningen 6 kap 15 § för basåret som föreskriver att kursplaner ska ange kursens omfattning i högskolepoäng.

Tidigare användes högskolepoäng även för studier på basåret men majoriteten av svenska lärosäten har övergått till att använda "förutbildningspoäng" för att ange omfattningen av kurser på basåret. Vid Umeå universitet började detta gälla från och med hösten 2022. Det finns dock ingen reglering av vad förutbildningspoäng betyder och principiellt skulle olika lärosäten kunna definiera förutbildningspoäng på olika sätt.

Övergången till förutbildningspoäng har inneburit problem för studenterna på basåret med externa aktörer vars regler är formulerade i termer av högskolepoäng. Ett exempel är det kommunala bostadsbolaget Bostaden i Umeå AB vars krav för att hyra studentbostäder är att studenten är registrerad på minst 15 högskolepoäng per termin vid Umeå universitet (eller SLU). Hösten 2023 nekades alla studenter antagna till basåret vid Umeå universitet att hyra studentbostad hos Bostaden eftersom universitetet bytt från högskolepoäng till förutbildningspoäng för att ange omfattning på kurserna på basåret. Motsvarande problem med studentbostäder uppstod för studenter på basåret vid KTH 2022 när högskolan bytte från högskolepoäng till förutbildningspoäng.

Bristen på ett reglerat sätt att ange studiernas omfattning innebär också att CSNs regler för studieresultat för studier på basåret är mindre gynnsamma än för studier på andra utbildningar. För att beviljas studiemedel måste en student uppfylla CSNs krav på studieprestationer för föregående studiemedelsperiod. För studier på grund- och avancerad nivå, liksom för studier på Komvux, är CSNs krav att man ska vara godkänd på 75% av de poäng man sökte studiemedel för under föregående period. För studier på basåret är CSNs krav att man "ska ha klarat alla examinationer och prov med godkänt resultat" under föregående period, vilket innebär att man måste vara godkänd på 100%.

Det finns fall där en student har gått basåret, sökt och blivit antagen till en utbildning som den blivit behörig till genom basåret men nekats studiemedel från CSN när den påbörjar grundutbildningen eftersom studenten varit underkänd på någon enstaka kurs på basåret (även fast den berörda kursen inte behövs för att bli behörig till utbildningen). Denna situation hade inte uppstått om studenten läst in motsvarande behörighet till exempel via Komvux istället för basåret. Skillnaden mellan fallen är att förordningen (2011:1108) om vuxenutbildning reglerar hur studiernas omfattning ska anges i poäng (20 poäng per vecka vid heltidsstudier) och CSNs regler för studieresultat på Komvux är formulerade i termer av dessa poäng (minst 15 poäng per vecka vid heltidsstudier, det vill säga 75%).

Paragrafer i 6 kap. som gäller för basåret

3 § Studenterna ska ges tillgång till studievägledning och yrkesorientering. Högskolan ska se till att den som avser att påbörja en utbildning har tillgång till den information om utbildningen som behövs.

Högskolan ska också se till att en antagningsordning finns tillgänglig. I en antagningsordning tas de föreskrifter in som högskolan tillämpar i fråga om ansökan, behörighet, urval och antagning och om hur beslut fattas och kan överklagas.

13 § All utbildning på grundnivå och avancerad nivå skall bedrivas i form av kurser. Kurser får sammanföras till utbildningsprogram.

14 § För en kurs skall det finnas en kursplan.

15 § I kursplanen ska följande anges: kursens nivå, antal högskolepoäng, mål, krav på särskild behörighet, formerna för bedömning av studenternas prestationer och de övriga föreskrifter som behövs.

16 § För utbildningsprogram skall det finnas en utbildningsplan. Av 14 § framgår att det för kurserna inom programmet skall finnas kursplaner.

17 § I utbildningsplanen ska följande anges: de kurser som programmet omfattar, kraven på särskild behörighet och de övriga föreskrifter som behövs.

17 a § I bilaga 4 till denna förordning anges det minsta antal timmar utbildning enligt Europaparlamentets och rådets direktiv 2005/36/EG av den 7 september 2005 om erkännande av yrkeskvalifikationer, i lydelsen enligt Europaparlamentets och rådets direktiv 2013/55/EU (yrkeskvalifikationsdirektivet), som utbildningar som leder till vissa yrkesexamina ska omfatta.

18 § Betyg ska sättas på en genomgången kurs om inte högskolan föreskriver något annat. Högskolan får föreskriva vilket betygssystem som ska användas.

Särskilda bestämmelser om betyg för en helt eller delvis verksamhetsförlagd kurs inom utbildning som leder till förskolläraryrket, grundläraryrket, ämnesläraryrket eller yrkesläraryrket finns i förordningen (2021:1335) om utbildning till lärare och förskollärare.

Ett betyg enligt första eller andra stycket ska beslutas av en av högskolan särskilt utsedd lärare (examinator).

20 § En student som har fått en kurs godkänd skall på begäran få kursbevis av högskolan.

Om kursbeviset skall avse utbildning vid mer än en högskola, skall beviset utfärdas av den högskola där studenten har slutfört kursen. Detta gäller dock inte om de berörda högskolorna i det enskilda fallet har kommit överens om något annat.

21 § Om en högskola begränsar det antal tillfällen som en student får genomgå prov för att få godkänt resultat på en kurs eller del av en kurs, skall antalet tillfällen bestämmas till minst fem. Om godkänt resultat på en kurs eller del av en kurs förutsätter att studenten

UMEÅ UNIVERSITET

genomgått praktik eller motsvarande utbildning med godkänt resultat, skall antalet praktik- eller motsvarande utbildningsperioder bestämmas till minst två.

- 22 § En student, som utan godkänt resultat har genomgått två prov för en kurs eller en del av en kurs, har rätt att få en annan examinator utsedd, om inte särskilda skäl talar mot det.
- 23 § Ett beslut enligt 36 § förvaltningslagen (2017:900) om rättelse av skrivfel och liknande i fråga om ett betyg ska fattas av en examinator.
- 24 § Finner en examinator att ett beslut om betyg är uppenbart oriktigt på grund av nya omständigheter eller av någon annan anledning, skall han eller hon ändra beslutet, om det kan ske snabbt och enkelt och om det inte innebär att betyget sänks.

Paragrafer i 6 kap. som inte gäller för basåret

- 1 § (ej relevant)
- 2 § Omfattningen av utbildningen skall anges i högskolepoäng där heltidsstudier under ett normalstudieår om 40 veckor motsvarar 60 högskolepoäng.
- 4-12 §§ (ej relevant)
- 25-49 §§ (ej relevant)

Genomgång av 7 kap. Tillträde till utbildningen

Detta kapitel i högskoleförordningen innehåller regler om grundläggande behörighet (5-6 §§), särskild behörighet (8 §), högskoleprovet (20 §), andra urvalsgrunder (23 §), anstånd med att påbörja studierna och studieuppehåll (33 §) som även gäller för basåret.

Inga paragrafer i detta kapitel som inte redan gäller för basåret har bedömts som relevanta. Anledningen till detta är att förordningen (2018:1519) föreskriver att högskolan får bestämma vilka urvalsgrunder som ska användas och vilken platsfördelning som ska ske vid antagning till basåret. I praktiken används idag samma regler för urval och platsfördelning för basåret vid Umeå universitet som för övriga utbildningar som riktar sig till nybörjare.

Paragrafer i 7 kap. som gäller för basåret

5 § Grundläggande behörighet till utbildning som påbörjas på grundnivå och vänder sig till nybörjare har den som har

1. kunskaper inom det svenska och det engelska språket,
2. ett vetenskapligt förhållningssätt,
3. förmåga att kunna belysa frågor ur flera perspektiv,
4. problemlösningsförmåga,
5. förmåga att kunna dra slutsatser och argumentera för dessa, och
6. övrig kompetens som är nödvändig för att kunna tillgodogöra sig sådan utbildning.

En sökande ska anses ha nödvändiga kompetenser enligt första stycket 1-6 i de fall som anges i 5 a och 5 b §§.

Universitets- och högskolerådet får meddela närmare föreskrifter om de kompetenser som anges i första stycket 1-6.

6 § Den som har annat modersmål än svenska, danska, färöiska, isländska eller norska ska ha de kunskaper i svenska som behövs för att anses ha grundläggande behörighet.

Universitets- och högskolerådet får meddela närmare föreskrifter om kravet i första stycket. Den som har finska som modersmål och har haft svenska som ämne i finskt gymnasium eller motsvarande finsk skolform under tre år eller mer ska dock anses ha de kunskaper i svenska som behövs.

8 § De krav på särskild behörighet som ställs ska vara helt nödvändiga för att studenten ska kunna tillgodogöra sig utbildningen. Kraven får avse

1. kunskaper från en eller flera kurser i gymnasieskolan eller motsvarande kunskaper,
2. godkänt resultat på ett konstnärligt prov för en utbildning som leder till en konstnärlig examen,
3. lämplighet enligt vad som anges i 9 b §, och
4. andra villkor enligt vad som anges i 11 § första stycket 2.

UMEÅ UNIVERSITET

Särskild behörighet har också den som genom svensk eller utländsk utbildning, praktisk erfarenhet eller på grund av någon annan omständighet har förutsättningar att tillgodogöra sig utbildningen.

- 20 § För alla högskolor i Sverige ska det finnas ett gemensamt högskoleprov. Ett resultat på högskoleprovet är giltigt till utgången av det kalenderhalvår som infaller åtta år efter provtillfället.

Universitets- och högskolerådet ansvarar för att

- provet tas fram,
- minst ett prov genomförs under varje kalenderhalvår, och
- resultat på provet beslutas.

Universitets- och högskolerådet ska samråda om genomförandet av provet med de högskolor som ska använda provet som urvalsgrund. Sådana högskolor ska bistå Universitets- och högskolerådet vid genomförandet av provet.

- 23 § En högskola får bestämma urvalsgrunder i den utsträckning som följer av 13 § första stycket 3. En av högskolan bestämd urvalsgrund ska bestå av sakliga omständigheter som är av betydelse för utbildningen.

- 33 § Om det finns särskilda skäl, får en högskola i enskilda fall besluta att den som är antagen till utbildning på grundnivå eller avancerad nivå vid högskolan

1. får anstånd med att påbörja studierna, eller
2. får fortsätta sina studier efter studieuppehåll.

Det som anges i första stycket gäller också en studerande som avses i 6 kap. 11 c §, om den del av utbildningen som högskolan ska anordna ges på grundnivå eller avancerad nivå.

Paragrafer i 7 kap. som inte gäller för basåret

1-4 §§ (ej relevant)

7 § (ej relevant)

9-19 §§ (ej relevant)

21-22 §§ (ej relevant)

24-32 §§ (ej relevant)

34-42 §§ (ej relevant)

Genomgång av 10 kap. Disciplinära åtgärder

Detta kapitel i högskoleförordningen innehåller inga paragrafer som gäller för basåret.

Relevanta paragrafer som inte gäller för basåret är 10 kap. 1 § som definierar grunderna för disciplinära åtgärder, 10 kap. 2 § som definierar vilka de disciplinära åtgärderna är, 10 kap. 3 § som reglerar att disciplinära åtgärder handläggs av disciplinnämnden, 10 kap. § 9 som reglerar hur anmälningar hanteras och 10 kap. 14 § om interimistisk avstängning.

- Att 10 kap. 1 § inte gäller för basåret innebär att universitetet inte får vidta disciplinära åtgärder mot studenter på basåret som vilseleder vid prov, stör eller hindrar undervisningen, stör övrig verksamhet eller utsätter andra studenter eller arbetstagare för trakasserier. Av de olika grunderna för disciplinära åtgärder är de som rör störande, hindrande och trakasserier de mest allvarliga. Om en basårsstudent i samband med undervisningen till exempel agerar våldsamt eller hotfullt mot studenter eller personal finns det idag inga möjligheter för universitetet att vidta disciplinära åtgärder.

Det som beskrivs i föregående stycke är inte endast ett hypotetiskt scenario utan det har hänt vid minst ett svenskt lärosäte att studenter på basåret har misshandlat andra studenter och lärare har blivit hotade när de klivit emellan. Utsatta lärare har inte vågat röra sig fritt på arbetsplatsen och lärosätet har inte haft någon möjlighet att begränsa studenternas möjlighet att delta i undervisningen eller vistas i lokalerna (se nedan).

Risken för arbetsmiljöproblem är inte begränsad till den verksamhet som bedrivs inom ramen för basåret. De lärare som undervisar på basåret vid Umeå universitet undervisar även på grundutbildningsprogram i teknik och naturvetenskap och undervisningen på basåret bedrivs i samma lokaler som grundutbildningen. Studenterna på basåret möter dagligen grundutbildningsstudenter på väg in eller ut ur föreläsningssalarna och bedriver sina självständiga studier i samma studiemiljöer som övriga studenter vid universitetet.

- Att 10 kap. 2 § inte gäller för basåret innebär att universitetet inte kan begränsa möjligheten för en student på basåret att delta i undervisning eller att få tillträde till universitetets lokaler. Om en grundutbildningsstudent till exempel trakasserar en student på basåret så kan grundutbildningsstudenten stängas av från utbildningen på grund av denna företeelse. Om det i stället skulle vara en basårsstudent som trakasserar en student i grundutbildningen så kan universitetet inte stänga av basårsstudenten.
- Att 10 kap. 3 § inte gäller för basåret innebär att disciplinnämnden inte tar upp fall som rör studenter på basåret. Det finns därmed ingen instans vid universitetet som hanterar företeelser av de typer som anges i 10 kap. 1 §.
- Att 10 kap. 9 § inte gäller för basåret innebär till exempel att då tentamensvakter anmäler misstanke om fusk till rektor så har studenter på basåret fått svaret att ärendet lämnas utan åtgärd. Därmed har studenter på basåret som fuskat på en tentamen fått ett positivt besked från rektor vilket gör det oklart om examinator har befogenhet att vidta andra åtgärder, till exempel att avstå från att rätta tentamen.
- Att 10 kap. 14 § inte gäller för basåret innebär att universitetet inte heller har möjlighet att interimistiskt avstänga studenter från universitetets verksamhet i väntan på utredning.

Paragrafer i 10 kap. som inte gäller för basåret

1 § Disciplinära åtgärder får vidtas mot studenter som

1. med otillåtna hjälpmedel eller på annat sätt försöker vilseleda vid prov eller när en studieprestation annars ska bedömas,
2. stör eller hindrar undervisning, prov eller annan verksamhet inom ramen för utbildningen vid högskolan,
3. stör verksamheten vid högskolans bibliotek eller annan särskild inrättning inom högskolan, eller
4. utsätter en annan student eller en arbetstagare vid högskolan för sådana trakasserier eller sexuella trakasserier som avses i 1 kap. 4 § diskrimineringslagen (2008:567).

Disciplinära åtgärder får inte vidtas senare än två år efter det att förseelsen har begåtts

2 § De disciplinära åtgärderna är varning och avstängning.

Ett beslut om avstängning innebär att studenten inte får delta i undervisning, prov eller annan verksamhet inom ramen för utbildningen vid högskolan. Beslutet skall avse en eller flera perioder, dock sammanlagt högst sex månader.

Ett beslut om avstängning får också begränsas till att avse tillträde till vissa lokaler inom högskolan.

3 § Ärenden om disciplinära åtgärder skall, om inte annat följer av 9 §, handläggas av en disciplinnämnd. En sådan nämnd skall finnas vid varje högskola.

4-8 §§ (Ej relevant)

9 § Grundad misstanke om sådan förseelse som anges i 1 § skall skyndsamt anmälas till rektor.

Rektor skall låta utreda ärendet och ge studenten tillfälle att yttra sig över anmälningen. Rektor skall därefter, i förekommande fall efter samråd med den lagfarna ledamoten, avgöra om omständigheterna är sådana att ärendet skall

1. lämnas utan vidare åtgärd,
2. föranleda varning av rektor, eller
3. hänskjutas till disciplinnämnden för prövning.

10-13 §§ (ej relevant)

14 § Om ett ärende hänskjuts till disciplinnämnden, får rektor efter samråd med den lagfarna ledamoten med omedelbar verkan interimistiskt avstänga studenten från verksamheten vid högskolan.

UMEÅ UNIVERSITET

Ett beslut om interimistisk avstängning skall gälla till dess ärendet har prövats av disciplinnämnden, dock längst under en månad.